

SYLABUS

DOTYCZY CYKLU KSZTAŁCENIA 2025/26-2027/28

(skrajne daty)

Rok akademicki 2025/2026

1. PODSTAWOWE INFORMACJE O PRZEDMIOCIE

Nazwa przedmiotu	ARCHEOLOGIA ZIEM POLSKICH
Kod przedmiotu*	
Nazwa jednostki prowadzącej kierunek	Wydział Humanistyczny
Nazwa jednostki realizującej przedmiot	Instytut Archeologii
Kierunek studiów	Archeologia
Poziom studiów	studia I stopnia
Profil	ogólnoakademicki
Forma studiów	stacjonarne
Rok i semestr/y studiów	I rok, 1 i 2 semestr
Rodzaj przedmiotu	kierunkowy
Język wykładowy	polski
Koordinator	Dr Agnieszka Půlpánová-Reszczyńska
Imię i nazwisko osoby prowadzącej / osób prowadzących	Dr Wojciech Pasterkiewicz (I semestr – 15 godz.) Prof. dr hab. Sylwester Czopek (I semestr – 15 godz.) Dr Agnieszka Půlpánová-Reszczyńska (II semestr)

* -opcjonalnie, zgodnie z ustaleniami w Jednostce

1.1. Formy zajęć dydaktycznych, wymiar godzin i punktów ECTS

Semestr (nr)	Wykł.	Ćw.	Konw.	Lab.	Sem.	ZP	Prakt.	Inne (jakie?)	Liczba pkt. ECTS
1	30								2
2	30								3

1.2. Sposób realizacji zajęć**X** zajęcia w formie tradycyjnej

- zajęcia realizowane z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość

1.3 Forma zaliczenia przedmiotu (z toku) (egzamin, zaliczenie z oceną, zaliczenie bez oceny)

EGZAMIN (OCENA KOŃCOWA) ORAZ ZALICZENIE Z OCENĄ (OCENY CZĄSTKOWE Z I ORAZ II SEMESTRU)

2. WYMAGANIA WSTĘPNE

Wiedza ogólna z zakresu historii i geografii na poziomie szkoły ponadpodstawowej

3. CELE, EFEKTY UCZENIA SIĘ, TREŚCI PROGRAMOWE I STOSOWANE METODY DYDAKTYCZNE

3.1 Cele przedmiotu

C1	Zapoznanie studentów z podziałami chronologicznymi
C2	Zapoznanie studentów z głównymi kulturami archeologicznymi na ziemiach polskich
C3	Zapoznanie studentów z archeologią średniowiecza, w tym etnogenezy Słowian oraz okresu nowożytnego
C4	Zapoznanie studentów z podstawowymi typami źródeł archeologicznych z uwzględnionych okresów.
C5	Zapoznanie studentów ze specyficznymi kierunkami archeologii: archeologia krajobrazu, archeologia gór

3.2 Efekty uczenia się dla przedmiotu

EK (efekt uczenia się)	Treść efektu uczenia się zdefiniowanego dla przedmiotu STUDENT:	Odniesienie do efektów kierunkowych ¹
EK_01	Zna podstawowe podziały chronologiczne	K_Wo2,03,K_Wo5-07
EK_02	Potrafi definiować podstawowe podziały chronologiczne	K_U03,07; K_K01
EK_03	Zna i rozumie terminologię odnoszącą się do pradziejów ziem polskich	K_Wo2,03; K_K01
EK_04	Potrafi przyporządkować poszczególne jednostki taksonomii kulturowej w odniesieniu do kolejnych okresów pradziejów ziem polskich	K_U03,07; K_K01
EK_05	Zna i potrafi opisać główne kultury archeologiczne rejestrowane na ziemiach polskich	K_Wo2,03,K_Wo5-08; K_U03,07; K_K01
EK_06	Potrafi ocenić przyczyny i skutki zmian kulturowych na ziemiach polskich od paleolitu do wczesnego średniowiecza	K_U03,07; K_K01
EK_07	Jest gotów do podejmowania odpowiedzialności oraz inicjowania działań na rzecz ochrony dziedzictwa kulturowego ziem Polski południowo-wschodniej z zachowaniem zasad etyki zawodu archeologa	K_K02; K_K04

3.3 Treści programowe

A. Problematyka wykładu

Treści merytoryczne
1.Chronologia plejstocenu i holocenu
2.Dolny i środkowy paleolit. Podziały kulturowe, stanowiska, materiał zabytkowy.
3.Gorny paleolit. Podziały kulturowe, stanowiska, materiał zabytkowy.
4.Paleolit schyłkowy. Podziały kulturowe, stanowiska, materiał zabytkowy.
5.Społeczności łowiecko zbierackie mezolitu.
6.Początki nowej epoki. Zmiany gospodarcze i osadnicze.

¹ W przypadku ścieżki kształcenia prowadzącej do uzyskania kwalifikacji nauczycielskich uwzględnić również efekty uczenia się ze standardów kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela.

7. Najstarsze społeczności neolityczne. Kultury cyklu wstęgowego.
8. Społeczności środkowego neolitu.
9. Późny neolit.
10. Na progu epoki metali. Wczesna epoka brązu
11. Sytuacja kulturowa na ziemiach polskich w środkowym, młodszym i późnym okresie epoki brązu.
12. Zagadnienia związane z rozwojem metalurgii żelaza.
13. Sytuacja kulturowa we wczesnej epoce żelaza na ziemiach polskich.
14. Charakterystyka kultury lateńskiej w Europie oraz enklaw osadnictwa celtyckiego w Polsce
15. Kultury i grupy w młodszym okresie przedrzymskim na ziemiach polskich.
16. Okres wpływów rzymskich w Europie Środkowej oraz sytuacja kulturowa na ziemiach polskich.
17. Okres wędrówek ludów na ziemiach polskich.
18. Etnogeneza Słowian i początki osadnictwa słowiańskiego na ziemiach polskich.
19. Kultura materialna Słowian na ziemiach polskich do X wieku.
20. Rola źródeł archeologicznych w badaniach nad formowaniem się państwa pierwszych Piastów.
21. Archeologia okresu nowożytnego i współczesności.

3.4 Metody dydaktyczne

Wykład z prezentacją multimedialną. Analiza przykładów.

4. METODY I KRYTERIA OCENY

4.1 Sposoby weryfikacji efektów uczenia się

Symbol efektu	Metody oceny efektów uczenia się (np.: kolokwium, egzamin ustny, egzamin pisemny, projekt, sprawozdanie, obserwacja w trakcie zajęć)	Forma zajęć dydaktycznych (w, ćw, ...)
EK_01	egzamin	W
EK_02	egzamin	W
EK_03	egzamin	W
EK_04	egzamin	W
EK_05	egzamin	W
EK_06	egzamin	W
EK_07	egzamin	W

4.2 Warunki zaliczenia przedmiotu (kryteria oceniania)

Wykład: 100 % egzamin (ocena na podstawie ocen cząstkowych: I semestr – 50%, II semestr – 50%).

5. CAŁKOWITY NAKŁAD PRACY STUDENTA POTRZEBNY DO OSIĄGNIĘCIA ZAŁOŻONYCH EFEKTÓW W GODZINACH ORAZ PUNKTACH ECTS

Forma aktywności	Średnia liczba godzin na zrealizowanie aktywności
Godziny kontaktowe wynikające z harmonogramu studiów	60
Inne z udziałem nauczyciela akademickiego (udział w konsultacjach, egzaminie)	20
Godziny niekontaktowe – praca własna studenta (przygotowanie do zajęć, egzaminu, napisanie referatu itp.)	45
SUMA GODZIN	125
SUMARYCZNA LICZBA PUNKTÓW ECTS	5

** Należy uwzględnić, że 1 pkt ECTS odpowiada 25-30 godzin całkowitego nakładu pracy studenta.*

6. PRAKTYKI ZAWODOWE W RAMACH PRZEDMIOTU

wymiar godzinowy	Nie dotyczy
zasady i formy odbywania praktyk	Nie dotyczy

7. LITERATURA

Literatura podstawowa: GODŁOWSKI K., KOZŁOWSKI J. K. HISTORIA STAROŻYTNA ZIEM POLSKICH, WARSZAWA 1979. KACZANOWSKI P., KOZŁOWSKI J. K, NAJDAWNIEJSZE DZIEJE ZIEM POLSKICH (DO VII W.). WIELKA HISTORIA POLSKI T. 1, KRAKÓW 1998. CZOPEK S. PRADZIEJE POLSKI POŁUDNIOWO-WSCHODNIEJ, RZESZÓW 1999.
Literatura uzupełniająca: BUKO A., ARCHEOLOGIA POLSKI W CZESNOŚREDNIOWIECZNEJ, WARSZAWA 2011. DĄBROWSKI J., POLSKA PRZED TRZEMA TYSIĄCAMI LAT. CZASY KULTURY ŁUŻYCKIEJ, WARSZAWA 2009. KOKOWSKI A. STAROŻYTNA POLSKA, WARSZAWA 2005. KAJZER L., WSTĘP DO ARCHEOLOGII HISTORYCZNEJ W POLSCE, ŁÓDŹ 1996. KRUK J., MILISAUSKAS S. ROZKWIŁ I UPADEK SPOŁECZEŃSTW NEOLITU, KRAKÓW 1999. KABACIŃSKI J. (RED), THE PAST SOCIETIES. POLISH LANDS FROM THE FIRST EVIDENCE OF HUMAN PRESENCE TO THE EARLY MIDDLE AGES 1: 500,000-5,500 BC, WARSZAWA 2016. WŁODARCZAK P. (RED.), THE PAST SOCIETIES. POLISH LANDS FROM THE FIRST EVIDENCE OF HUMAN PRESENCE TO THE EARLY MIDDLE AGES 2: 5500-2000 BC, WARSZAWA 2017.

TRZECIECKI M. (RED.) THE PAST SOCIETIES. POLISH LANDS FROM THE FIRST EVIDENCE OF HUMAN PRESENCE TO THE EARLY MIDDLE AGES 5: 500 AD - 1000 AD, WARSZAWA 2016.

ALEKSANDRA RZESZOTARSKA-NOWAKIEWICZ (RED.) THE PAST SOCIETIES. POLISH LANDS FROM THE FIRST EVIDENCE OF HUMAN PRESENCE TO THE EARLY MIDDLE AGES 4: 500 BC - 500 AD, WARSZAWA 2016.

Akceptacja Kierownika Jednostki lub osoby upoważnionej